

Olimpiada Statystyczna

Jak mawiał Galileusz, „nagromadzenie danych to nie jest jeszcze nauka”, dlatego ważne jest, aby wiedzieć, jaką informację niosą ze sobą dane statystyczne, gdzie można je znaleźć, jak należy je interpretować i analizować oraz w jaki sposób formułować wnioski na ich podstawie. Są to główne cele edukacji statystycznej, która może przybierać wiele form, a jedną z najważniejszych jest Olimpiada Statystyczna.

Główny Urząd Statystyczny (GUS) wraz z Polskim Towarzystwem Statystycznym (PTS) organizują Olimpiadę Statystyczną od 2016 r. Nadzór organizacyjny i merytoryczny nad całością prac związanych z przebiegiem wydarzenia sprawuje Komitet Główny. W trzeciej edycji Olimpiady (rok szkolny 2008/19) w jego skład weszli: dr Dominik Rozkrut, prezes GUS — przewodniczący, prof. dr hab. Grażyna Trzpiot — zastępca przewodniczącego, dr hab. Grzegorz Kończak, prof. Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, dr Bożena Łazowska, dyrektor Centralnej Biblioteki Statystycznej, dr hab. Agnieszka Piotrowska-Piątek i Emilia Andrzejczak — sekretarz. Za przygotowanie pytań w trzeciej edycji odpowiadał Komitet Programowy w składzie: dr hab. Jacek Białek — przewodniczący, dr Artur Mikulec, dr Adrianna Mastalerz-Kodzis, dr Magdalena Mojsiewicz i dr hab. Andrzej Młodak.

Olimpiada Statystyczna skierowana jest do uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz ponadpodstawowych i ma charakter interdyscyplinarny — opiera się na wiedzy z różnych przedmiotów szkolnych, m.in.: matematyki, geografii, informatyki, statystyki, ekonomii i przedsiębiorczości. Jej głównym celem jest upowszechnianie wiedzy z zakresu statystyki w obszarze analiz społeczno-gospodarczych i rozwijanie umiejętności korzystania z różnych źródeł i narzędzi analizy statystycznej. Pomaga doskonalić umiejętności, rozwijać zainteresowania i realizować marzenia uczestników. Ponadto wspiera laureatów w drodze do kolejnego szczebla edukacji — studiów wyższych na wybranych kierunkach renomowanych uczelni — dzięki „złotym indeksom”. Obecnie oferują je następujące uczelnie:

- Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie,
- Collegium Civitas,
- Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Skierniewicach,
- Politechnika Białostocka,
- Politechnika Krakowska,
- Politechnika Świętokrzyska,
- Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach,
- Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie,
- Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu,
- Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu,

- Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu,
- Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy,
- Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie,
- Uniwersytet Medyczny w Białymstoku,
- Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu,
- Uniwersytet Opolski,
- Uniwersytet Szczeciński,
- Uniwersytet w Białymstoku,
- Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie,
- Uniwersytet Warszawski,
- Uniwersytet Zielonogórski.

Od pierwszej edycji Olimpiada jest wspierana przez Narodowy Bank Polski (NBP) w ramach programu edukacji ekonomicznej i objęta patronatem honorowym Ministra Edukacji Narodowej, a także patronatem marszałków województw, wojewodów, kuratorów oświaty, jak również posłów do Parlamentu Europejskiego.

Rywalizacja odbywa się w trzech etapach — szkolnym, okręgowym i centralnym. Etap szkolny polega na rozwiązaniu przez uczestników testu online przy użyciu aplikacji przygotowanej przez Centrum Informatyki Statystycznej. O ustalonej godzinie we wszystkich zgłoszonych szkołach uczniowie, pod nadzorem komisji szkolnej, przystępują do rozwiązania testu składającego się z 29 pytań. Po trzy osoby z każdej placówki, które uzyskały najlepsze wyniki (i otrzymały co najmniej 50% punktów możliwych do zdobycia), kwalifikują się do etapu okręgowego, organizowanego przez komitety okręgowe w każdym mieście wojewódzkim. Jest to doskonała okazja do współpracy wszystkich jednostek statystyki publicznej w tym przedsięwzięciu edukacyjnym, jak również do nawiązania współpracy z uczelniami, gdyż testy odbywają się zazwyczaj w salach uczelni partnerskich. Na tym etapie uczestnicy mają 90 minut na rozwiązanie dwóch testów i wykazanie się dogłębną wiedzą z zakresu statystyki i dziedzin pokrewnych. Najlepsi — w trzeciej edycji Olimpiady po trzy osoby z okręgu, które uzyskały najwięcej punktów z obu testów, i dodatkowo 28 osób z najwyższymi wynikami ze wszystkich okręgów, które uzyskały co najmniej 50% punktów możliwych do zdobycia — przechodzą do etapu centralnego. Podczas niego wypełniają test online, który pozwala wykazać się wiedzą i umiejętnościami wykraczającymi poza podstawę programową dla szkół ponadgimnazjalnych. Do ścisłego finału kwalifikuje się najlepsza trzydziestka zawodników, która mierzy się z trzema zadaniami problemowymi. Dziesięciu najlepszych uczestników otrzymuje status laureata, a zdobywcy trzech najwyższych miejsc — wartościowe nagrody.

Olimpiada Statystyczna cieszy się dużą popularnością wśród młodzieży. Do tej pory (w trzech edycjach) uczestniczyło w niej ok. 8,5 tys. uczniów. W I edycji w roku szkolnym 2016/17 wzięło udział blisko 2,5 tys. uczniów z 290 szkół z całej Polski. Najlepsi okazali się Paulina Orłowicz (I miejsce) i Mateusz Rasmus (II miejsce) z IV Liceum Ogólnokształcącego im. Tadeusza Kościuszki

w Toruniu oraz Michał Mglej z Technikum w Zespole Szkół im. Wincentego Witosa w Suchej Beskidzkiej (III miejsce).

Do II edycji Olimpiady Statystycznej, która odbyła się w roku szkolnym 2017/18, zgłosiło się blisko 3 tys. uczniów z 335 szkół. Na podium stanęli: Jakub Reniec z VI Liceum Ogólnokształcącego im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy (I miejsce), Natan Barwiński z VI Liceum Ogólnokształcącego im. J. Słowackiego w Kielcach (II miejsce) i Michał Mglej z Technikum w Zespole Szkół im. Wincentego Witosa w Suchej Beskidzkiej (III miejsce).

Jesienią 2018 r. ruszyła III edycja Olimpiady Statystycznej, w której uczestniczyło 3009 uczniów z 325 szkół ponadgimnazjalnych. Podczas finału, który odbył się 13 marca 2019 r. w siedzibie GUS w Warszawie, 30 najlepszych uczestników przystąpiło do 45-minutowego testu, składającego się z trzech pytań problemowych. W trakcie sprawdzania prac przez komisje egzaminacyjne uczniowie zapoznali się ze zbiorami Centralnej Biblioteki Statystycznej i wysłuchali wykładu pt. „Wykorzystanie danych administracyjnych, przestrzennych i satelitarnych oraz implementacji nowych technologii w statystyce”, przeprowadzonego przez Tomasza Milewskiego z Departamentu Rolnictwa GUS.

Na gali finałowej obecni byli przedstawiciele organizatorów Olimpiady: dr Dominik Rozkrut, prof. dr hab. Czesław Domański, prezes PTS, oraz Ewa Waszkiewicz, dyrektor Oddziału Okręgowego NBP w Warszawie.

Pierwsze miejsce i nagrodę główną w wysokości 5000 zł zdobył Piotr Tyburski z Liceum Akademickiego w Zespole Szkół Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, a do jego szkoły trafiła nagroda w wysokości 2000 zł. Na drugim miejscu uplasował się Michał Mglej z Technikum w Zespole Szkół im. Wincentego Witosa w Suchej Beskidzkiej, który otrzymał nagrodę w wysokości 4500 zł, a jego szkoła — nagrodę o wartości 1000 zł. Trzecie miejsce, 4000 zł i nagrodę w wysokości 600 zł dla swojej szkoły wywalczył Patryk Chmielecki z Technikum w Zespole Szkół Ekonomicznych im. ks. Janusza St. Pasierba w Tczewie.

Olimpiada Statystyczna to duże przedsięwzięcie, wymagające znacznego nakładu pracy zarówno organizatorów, jak i uczestników oraz nauczycieli przygotowujących ich do sprostania temu wyzwaniu. Jest to jednak wysiłek, który daje ogromną satysfakcję, a przede wszystkim — bezcenną wiedzę.

Marta Jankowska, Izabella Gawarecka (Główny Urząd Statystyczny)